

KPRM

AAA709822

, 26 stycznia 2022 r.

Prezes Rady Ministrów
Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki

**Petycja w sprawie
przetwarzania danych o upadłościach konsumenckich przez banki,
instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe
oraz inne podmioty**

Szanowny Panie Premierze,

jako młode małżeństwo, które w grudniu 2021 r. doczekało się pierwszego dziecka, żyjemy problemem, jakim żyje zapewne większość młodych małżeństw – chęcią posiadania własnego mieszkania. Niestety, mimo szczerych chęci pomocy ze strony rodziny czy szansy wsparcia w sfinansowaniu wkładu własnego, jaką dawałby nam Polski Ład, nie jesteśmy w stanie przez co najmniej kilka kolejnych lat starać się o kredyt hipoteczny, a co za tym idzie, o własne mieszkanie.

W wieku 23 lat, w trakcie ostatniego roku studiów, nie znając jeszcze swojej przyszłej sytuacji materialnej i zawodowej, w związku z zadłużeniem wynikającym z wpłaty mnie w długi przez rodzinę, postanowiłem złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. W celu uporządkowania swoich zobowiązań wobec wierzycieli podjąłem decyzję o poświęceniu całego własnego majątku, części przyszłych wynagrodzeń przekraczających wynagrodzenie minimalne oraz nagród na uczciwe zaspokojenie wierzycieli. Wniosek o upadłość składałem w okresie, w którym można było ją ogłosić jedynie w niezawinionych przez dłużników okolicznościach. W trakcie postępowania upadłościowego wzorowo wywiązywałem się ze wszystkich obowiązków, informowałem swojego syndyka o każdym, nawet najmniejszym dodatkowym dochodzie. Nie ukrywałem majątku, nie przenosiłem go na inne osoby.

Po kilku latach wyrzeczeń, w 2020 roku, zakończyło się wobec mnie ostatecznie zarówno postępowanie upadłościowe, jak i zrealizowałem całkowicie plan spłaty wierzycieli. Chociaż jestem osobą gospodarną, odpowiedzialną, to nie mogę np. skorzystać z oferty na telefon u operatora, założyć karty kredytowej, którą zabezpieczę samochód podczas wakacji, a zwłaszcza nie możemy razem myśleć o własnych czterech kątach. Bez perspektywy własnego mieszkania ciężko planować powiększenie rodziny.

Powyższe trudności wynikają z praktycznie zerowej zdolności kredytowej osób po przebytych postępowaniach upadłościowych. Osoby te przez co najmniej 10 lat od dnia ogłoszenia upadłości konsumenckiej posiadają, oprócz wpisów o niewykonanych zobowiązaniach, dodatkowy wpis w bazach instytucji zajmujących się oceną zdolności kredytowej. Z drugiej strony osoby celowo niewykonujące zobowiązań posiadają w tychże bazach danych wyłącznie wpisy dotyczące niewykonanych zobowiązań, które są usuwane po 5 latach od dnia wygaśnięcia zobowiązania.

W związku z powyższym zwracamy się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania niniejszych trudności, na które natrafiają osoby po zakończonych postępowaniach upadłościowych, tj.:

- braku pewności co do okresu gromadzenia, przetwarzania i udostępnienia danych dotyczących ich postępowań upadłościowych przez banki, instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2439 z późn. zm.) oraz inne podmioty,
- w porównaniu do osób unikających spłaty zadłużenia, dłuższego czasu przetwarzania niekorzystnych danych osobowych przez ww. banki, instytucje i podmioty,

poprzez:

- podjęcie czynności zmierzających do zmiany przepisów prawa (ustawy Prawo bankowe) w taki sposób, by na poziomie ustawowym dopuścić możliwość usunięcia przetwarzanych danych o postępowaniach upadłościowych na wniosek osoby, której te dane dotyczą, po zakończonym postępowaniu upadłościowym i zakończonym planie spłaty wierzycieli, lub
- podjęcie czynności zmierzających do zmiany przepisów prawa (ustawy Prawo bankowe) w taki sposób, by na poziomie ustawowym precyzyjnie wskazać okres przetwarzania danych o postępowaniach upadłościowych (np. *przez okres 5 lat od dnia ogłoszenia upadłości lub przez okres, przez jaki przetwarzane są dane dotyczące ostatniego niewykonanego zobowiązania przed ogłoszeniem upadłości osoby lub ostatniego przed ogłoszeniem upadłości zobowiązania, wobec którego osoba dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni, itp.*), lub
- podjęcie innych działań mających na celu co najmniej zrównanie okresu przetwarzania danych dotyczących upadłości konsumenckich z okresem, przez jaki przetwarzane są dane dotyczące niewykonanych zobowiązań osób długotrwale unikających spłat swoich zobowiązań.

Okres przetwarzania danych dotyczących osób fizycznych niewykonujących zobowiązań lub dopuszczających się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczeń wynikających z umowy z bankiem lub innym podmiotem, zgodnie z treścią art. 105a ust. 5 ustawy Prawo bankowe, wynosi 5 lat.

O ile powyższy okres wynika bezpośrednio z przepisów prawa, o tyle nie określono w analogiczny sposób okresu przetwarzania danych dotyczących upadłości konsumenckiej. Próbując uzyskać informacje bezpośrednio od instytucji przetwarzających te dane otrzymywaliśmy różne odpowiedzi – przy czym najkorzystniejszą informacją był termin 10 lat

od dnia ogłoszenia upadłości konsumenckiej przez sąd. Jako przykład podamy różne informacje uzyskane od Biura Informacji Kredytowej S.A. (dalej: BIK S.A.), największej instytucji zajmującej się przekazywaniem tego typu danych bankom:

- zgodnie z treścią klauzuli informacyjnej Załącznik nr 6 do Regulaminu gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji przez BIK S.A. w SI BIK „Kredytobiorcy”¹, *informacja o upadłości konsumenckiej przetwarzana w BIK może pochodzić z Banku oraz z Monitora Sądowego i Gospodarczego*, jednakże w klauzuli brak informacji o okresie przetwarzania tych danych,
- zgodnie z informacją znajdującą się na stronie internetowej², w zakładce „Jak długo przetwarzamy Twoje dane?” *dane osobowe pochodzące z publikacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym są przetwarzane do momentu usunięcia tych danych z zasobów MSiG* – tj. dane dotyczące upadłości konsumenckich mogą nigdy nie zostać usunięte,
- zgodnie z treścią wiadomości e-mail (załącznik nr 1 do petycji) stanowiącej odpowiedź na pytanie o okres przetwarzania danych, otrzymaliśmy odpowiedź, że dane te przetwarzane są przez okres 10 lat od dnia ogłoszenia upadłości konsumenckiej, jednakże jako podstawę prawną wskazano ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe bez wskazania jednostki redakcyjnej – w ustawie brak zapisu o okresie przetwarzania danych dotyczących upadłości konsumenckiej przez instytucje takie jak BIK S.A.,
- brak jest innych źródeł informacji – w przekazach czy artykułach prasowych jako okres przetwarzania danych często wskazywany jest okres 10 lat od dnia ogłoszenia upadłości, jednakże nie jest możliwe połączenie tego okresu z żadną podstawą prawną.

Różne informacje o okresie przetwarzania tych danych znajdują się również na stronach internetowych innych instytucji przetwarzających dane potrzebne do oceny zdolności kredytowej osób fizycznych.

Okres przetwarzania danych dotyczących postępowań upadłościowych osób fizycznych jest właściwie niemożliwy do określenia, a co najistotniejsze – niepewny. W tej chwili odliczamy każdy dzień do upłynięcia terminu 10 lat od dnia ogłoszenia mojej upadłości konsumenckiej. Jednakże obawiam się, że i po tym okresie okaże się, że moje dane będą przetwarzane „do momentu usunięcia tych danych z zasobów MSiG” – czyli na dobrą sprawę nigdy nie zostaną usunięte.

Ponadto, sytuacja osób, które zdecydowały się na podjęcie postępowania upadłościowego jest zdecydowanie gorsza od sytuacji osób unikających spłaty swoich zobowiązań. W przypadku tych pierwszych, okres przetwarzania ich danych osobowych wynosi co najmniej 10 lat (tj. 5 lat przetwarzane są dane dotyczące niewykonanych zobowiązań oraz co najmniej 10 lat przetwarzane są dane dotyczące upadłości konsumenckiej). W przypadku osób unikających spłaty długów przetwarzane są jedynie dane dotyczące niewykonanych zobowiązań – przez okres 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania wobec banku. Osoby, które starają się wywiązać ze swoich zobowiązań poprzez ogłoszenie upadłości

¹ https://www.bik.pl/_file/dane/Banki-klauzula-informacyjna-RODO.pdf [dostęp: 25.01.2022 r.].

² <https://www.bik.pl/dane> [dostęp: 25.01.2022 r.].

konsumenckiej powinny być traktowane łagodniej, a co najmniej nie gorzej niż osoby unikające zobowiązań.

W obecnym stanie w sytuacji, gdy bank sprzeda wierzytelność po roku nieskutecznego jej dochodzenia innemu przedsiębiorcy, dane te z reguły wymazywane są z baz po 5 latach od tej czynności. Osoba, która nie spłaciła pierwotnego długu, a w międzyczasie wierzycielem stał się podmiot spoza sektora bankowego, po 5 latach od cesji wierzytelności staje się dla banków klientem nieposiadającym żadnych negatywnych wpisów w bazach prowadzonych przez instytucje takie jak np. BIK S.A. W gorszej sytuacji są osoby, które podjęły trudną decyzję o ogłoszeniu upadłości – ich negatywne wpisy w bazach kredytowych są usuwane całkowicie po co najmniej 10 latach od dnia ogłoszenia upadłości, co i tak nie jest terminem pewnym.

Jako istotny problem wynikający z okresu przetwarzania danych o upadłościach konsumenckich należy wymienić również fakt, że jedyną możliwością uzyskania kredytu lub pożyczki w przypadku osób po przeprowadzonych postępowaniach upadłościowych jest korzystanie z ofert instytucji pozabankowych, których warunki często przyczyniają się do coraz większego zadłużania się ich klientów.

W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o pochylenie się nad problemem osób po przebytych postępowaniach upadłościowych osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczych w zakresie przetwarzania danych osobowych dotyczących upadłości konsumenckich przez banki, instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawo bankowe i inne podmioty.

Prosimy o nieupublicznianie naszych danych osobowych.

Załącznik:

- 1) Wydruk wiadomości e-mail uzyskanej z BIK S.A., o której mowa w petycji.

2 Wyroczni szczerku,